

Tannhelse og utvikling

Den siste tiden har det vært mange tannhelsesaker som har fått medias oppmerksomhet. Tradisjonelt har tannhelsefeltet hatt lite spalteplass, og det har vært unntaksvis at tannleger har bidratt i samfunnsdebatten. Hvorfor det tradisjonelt har vært slik, har nok mange forklaringer, men tannleger har ofte jobbet alene eller sammen med noen få kollegaer, og det har vært lite endringer i praksisfeltet og ved utdanningsinstitusjonene våre. Det private og offentlige praksisfeltet har levd side om side og det har vært få diskusjoner om oppgavefordeling.

Vi har nylig fått diskusjon om tannhelsetjenestens lokalisering på forvaltningsnivå, og en prøveordning med kommunal overtagelse av offentlig tannhelsetjeneste er i prosess. Vi har også en eldrebølge som vil kreve store omsorgsoppgaver fremover, og hvor tannhelse vil være en del av den. Et av våre største partier fikk nylig råd om å bruke eldretannpleie som merkesak av et kjent reklamebyrå. Dette viser at vi har økt oppmerksomhet rundt vår fagfelt for tiden. Samtidig er det også et prioriteringsutvalg som er i arbeid og som også skal se på tannhelsefeltet. Til sammen er det mange saker som det er viktig at vi som stand tar del i, og som vi med vår kjennskap til fagområdet har de beste forutsetninger for å kunne være rådgivere i. Dette tilsier at vi bør være synlige i samfunnsdebatten.

Om vår lave profil i samfunnsdebatten har bidratt til at vi har hatt en mangelfull vekst i forskning og forskningsrekruttering er uvisst, men kan ikke utelukkes. Men faktum er at vårt fagfelt

er forskningssvakt og at få tannleger har valgt og velger å satse på forskning. Det at tannleger og tannpleiere velger en forskerkarriere er en forutsetning for at vi skal kunne ha sterke fagmiljøer ved våre utdanningsinstitusjoner. Det er dessverre også et internasjonalt problem at det er vanskelig med rekruttering til akademia i fag som må konkurrere med mer lukrative praksisfelt. Noe av forklaringen på at vi ikke har hatt en forskningsvekst på linje med andre helsefag skyldes delvis at vi har hatt svært få organisasjoner utenfor universitetssystemet som har kunnet bidra til forskningsaktiviteten.

Kompetansesentrenes oppbygging har vært gjenstand for mye debatt de siste årene, og den er også brakt ut til media. At det internt blir så mye motstand mot en oppbygging som er ment å styrke fagutvikling og forskning er noe overraskende. Trolig skyldes dette også at det er lite erfaring med andre aktører i feltet og at tannleger ser på universitetsmiljøene som premissleverandører for all fagutvikling siden hele deres utdanningsløp fant sted innenfor universitetssystemet. Når dekanus ved en av våre utdanningsinstitusjoner uttaler i et innlegg i avisen *Driva* at vi ikke trenger kompetansesentre i alle regioner, fordi universitetene delvis tar seg av de oppgavene kompetansesentrene er tillagt (inkludert forskning), er det et feil signal å gi til allmennheten. Kompetansesentrenes forankring og oppgaver knyttet til praksisfeltet er et viktig supplement til forskningsinnsats ved universitetene, og ved kloke samarbeidsstrategier ved våre læresteder kan universitetene øke både sin egen forsk-

ningsinnsats og den totale innsatsen i feltet.

Andre helsefag, som vi gjerne ønsker å sammenligne oss med, har klart at utnytte forskningsmuligheter i spesialtjeneste og praksisfelt til en økning i egen forskningsproduksjon. For odontologi er det beklagelig at vi så sent fikk forskningsinstitusjoner som kunne supplere og styrke forskningsinnsatsen.

Det er derfor gledelig at det i fjor høst for første gang kom en egen forskningsstrategi for tannhelsefeltet fra Helse- og omsorgsdepartementet. Nye programmer i Norges forskningsråd legger vekt på samarbeid mellom utøvende tjeneste og akademia, og hvor brukerperspektivet står sentralt. Kvalitet i prosjektene er blitt tillagt samme vekt som forventet nytteverdi av pasientbehandling på kort eller lang sikt. Skal odontologi ha mulighet for finansiering må vi få til gode samarbeidsprosjekter som knytter de ulike aktørene i feltet sammen.

Hvis vi skal ta på alvor at vi har en viktig samfunnsoppgave med å fremme vårt fag så må vi nå samle vår innsats og jobbe i felleskap for vekst og utvikling og ikke bruke krefter på motkamp (og motinnlegg) som kan gi stagnasjon og skepsis til våre fagmiljøer.

La oss være synlige på en konstruktiv måte, og bidra til samfunnsdebatten og fremme faget!

*Ellen Berggreen
Forskningsleder ved Tannhelsetjenestens kompetansesenter Vest, Hordaland
Professor, Institutt for biomedisin, Universitetet i Bergen*